

Yedi ve On Yaş Çocuklarının Sevgiyi İfade Ediş Biçimlerinin Çizdikleri Resimlere Yansıması

The Reflections of Seven and Ten Years Old Children's Expression of Love in Their Drawings

Kevser Tozduman Yaralı, Hurşide Kübra Özkan
Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye

Abide Güngör Aytar

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi A.B.D., Ankara,

İlk kayıt tarihi: 15.06.2016

Yayına Kabul Tarihi: 17.11.2016

Özet

Araştırmada, yedi ve on yaşındaki çocukların sevgi kavramını çizdikleri resimlerde nasıl ifade ettiklerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu araştırma, nitel araştırma modelinde fenomenolojik desen şeklinde tasarlanmıştır. Çalışma grubuna, Ankara'daki bir ilkokulda birinci sınıfa devam eden 13 ve ilkokul dördüncü sınıfa devam eden 13 çocuk dahil edilmiştir. Bu araştırmanın verileri çizim ve görüşme tekniklerinin bir arada kullanılmasıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; her iki yaş grubunda da çocukların en sevdikleri kişiyi çizdikleri resimlerde daha çok arkadaşlarını çizmeyi tercih ettikleri belirlenmiştir ancak on yaş grubundaki çocukların resimlerindeki arkadaş çizimlerinin yedi yaş grubundaki çocuklardan daha fazla olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: çocuk resimleri, sevgi, çizim tekniği.

Abstract

The aim of this study is to determine how seven and ten-year-old children express the concept of love in their drawings. In this study a qualitative phenomenological design was employed. The study group included 13 first-grade students and 13 fourth-grade students in a primary school in Ankara. The research data was collected using drawing and interview techniques together. The data collected in this study was analysed using content analysis technique. As a result of the study, it was revealed that in both age groups children preferred to draw their friends, when they are asked to draw the person they love most. However, it was found out that children in ten-year-old group drew their friends more than seven-year-old group children did.

Keywords: child drawing, love, drawing techniques.

1. Giriş

İnsanın deneyimlerinin duyuşsal unsurlarını içeren duygular, bir insanı, çevresine adapte olmaya ve çevresini kendi amaçları ve önemseddiği konular hakkında değiştir-

meye motive eder (Southam-Gerow, 2014, s.10). Duygu, bireyin kendisi için önemli olan bir durum veya bir etkileşime girdiği zaman bireyde meydana gelen tepkidir. İnsanlar coşku, sevinç, sevgi gibi olumlu duygulara sahiptirler. Biyolojik özelliklerimiz insana duygusal olma özelliği kazandırmıştır. Duygular ilk dildir ve bu dille anne-baba ve çocuklar iletişimde bulunurlar (Santrock, 2014, s. 203).

Duygusal yaşantı düşünsel yaşantıya göre şekil alır. Duyguların değişmesi ve oluşması ya da öğrenilmesi deneyimlere ve bilgi birikimlerine bağlıdır. Anne-baba, kardeş ya da arkadaş ilişkileri çocuğun duygusal yaşantısının konularını oluşturur (Aktaş, 2004, s. 58). Bireylerin olumlu duygularından olan sevgi; insanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2016). İlgili alan yazın incelendiğinde, sevgi kavramın bilim adamları, sanatçılar ve düşünürler tarafından değişik biçimlerde tanımlanmaya çalışıldığı görülmüştür. Erich Fromm'a (1998) göre, "Sevgi bir başka insanın etkin bir şekilde içine girmektir." Spinoza sevgiyi "Zorlama olmadan yalnız özgür olduğunda yaşanılabilen insan gücünü somutlayan bir eylem olarak ele almaktadır.". Freud ise sevgiyi "Cinsel içgüdünün yansması ve yüceltilmesi" olarak açıklamıştır (Akt: Sönmez, 2014). Sevginin özelliği insanın kendine ait dünyasından bir şeyler vermesidir. Bunlar, ilgi, sorumluluk, saygı ve bilgidir (Elçibey, 2009).

Psiko-analitik kurama göre, çocuğun resim çalışmalarının temelinde bilinçaltında yatan istek ve korkular vardır. Çocuklar bu duygularını sembolik veya gizli ifade edebilir. Bu durum, çocukların duygu durumlarının resimleri yoluyla ölçülebileceğini ve resimlerinin de bu amaçla kullanılabileceğini göstermiştir. Bireyi inceleme konusunda avantaj sağlayan resimler konu ve figür seçiminde rol oynayan kültürel ve sosyal belirleyicileri değerlendirme olanağı da sağlar (Yavuzer, 2007). Resim, bireyin hayata bakış açısı ile ilgili olduğundan, resim yapmanın kişilik özelliklerinin yanı sıra o bireyin hayatın farklı yönleriyle ilgili tutumları hakkında da bilgi vermektedir (Halmatov, 2015). Resimler, çocukların olguları nasıl gördüğünü ve anlamlandırdığını ortaya koyan görsel verilerdir (Einarsdottir, 2007). Rubin (1984), resimde, sadece içsel olayları değil, kişilerarası olayları sembolleştirme ve birçok deneyimi, duyguyu ve algılamayı tek bir görsel ifadede yoğunlaştırma eğilimi olduğunu savunur. Çocuklar olgunlaştıkça görsel dünyaya ilişkin birçok niteliği de kavrar. Bu öğrenmeler sırasında somut nesnelere ilgili kavramlarla birlikte soyut kavramları da öğrenir. Çocuk da bir sanatçı gibi öğrenebildiği en soyut kavramı bile görsel anlamda resimlerinde somutlaştırarak anlatır (Akt: Kırıçoğlu, 2005).

Çocuk resimlerinin gelişimsel aşamalarından olan şematik evreye geçiş yapan yedi yaş çocuğu, birçok denemeden sonra, insan ve çevresi hakkında belli bir görüşe sahip olur (Yavuzer, 2007). İnsan figürlerini, eşyaları ve çevrelerini temsil eden şemalar geliştirdiği evrededir (Malchiodi, 2013). Bu yaşa ait resimlerde insan şeması ayrıntılar (eller, parmaklar, ayaklar, boyun, saçlar, ön yüz ve profil karışımı) içerir (Yavuzer, 2007).

Gerçekçilik evresinde bulunan on yaş çocuğu ise, toplumun bir üyesi olduğundan haberdardır (Yavuzer, 2007). Resimlerinde daha önceki çalışmalarına göre daha fazla ayrıntı ve daha gerçekçi bir yaklaşım vardır. Dokuz veya on yaşındaki çocuklar resimlerinde gerçekçi unsurları diye algıladıklarını gösterirler (Malchiodi, 2013). Piaget'e göre 7-11 yaş arasında somut işlemler döneminde bulunan çocuklar benmerkezcilik-

ten uzaklaşmışlardır. Olayları ve dünyayı başkalarının açısından da görebilirler. Bununla birlikte bu dönemde düşünme süreçleri çocuğun gözlemlediği gerçek olaylara yöneliktir (Senemoğlu, 2005).

Çocuk resimlerini konu alan araştırma sayısı alan yazında oldukça fazladır. Çocuk resimlerini konu edinen araştırmaların temelinde çocukların duygu ve düşüncelerini sözlerden ziyade çizdikleri resimler aracılığıyla ifade ettikleri görüşü yer alır (Cherney, Seiwert, Dickey & Flichtbeil, 2006; Einarsdottir, 2007Fak). Araştırmacıların büyük bir kısmı çalışmalarında çocukların bazı temel duyguları üzerine (mutluluk, üzüntü, kızgınlık, korku, iğrenme) odaklanır (Brechet, 2015; Köçkar ve Gürol, 2013; Akman vd., 2006; Cherney vd., 2006). Duyguları anlama üzerine yapılan çalışmalarda duygu ifadelerinin güvenilirliğinden dolayı genellikle 6-11 yaş arasındaki çocuk resimleri kullanılmaktadır (Brechet, 2015). Bu yaştaki çocuklar resimlerinde, kompleks duygularının nedenlerini ve etkilerini içeren daha geniş bir manzaraya yer verirler (Jolley, 2010).

Davranışlar, insanda genetik olarak bulunan beş temel ihtiyacı karşılamaya yöneliktir. Bu ihtiyaçlar hayatta kalma, ait olma, güç, özgürlük ve eğlence olarak sınıflandırılır. Bu beş temel ihtiyaç ise şu şekilde tanımlanır: ait olma, sosyal bağımlılık ve sevgi ihtiyacı (Çalık vd., 2009). Son yıllarda da sosyal bilimciler tarafından sevgi üzerine yapılan çalışmalar artış göstermektedir (Akın ve Eker, 2012). Sevgi, insan yaşamının her döneminde belirleyici bir duygu olduğundan (Tolstoy, 2003) çocukların sevgi kavramına ilişkin algılarını ortaya çıkarmak amacıyla böyle bir araştırma yapılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada somut işlemler döneminde bulunan 7-10 yaşındaki ilköğretim öğrencilerinin sevgi kavramını nasıl algıladıklarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu çerçevede aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır;

Yedi ve on yaşındaki çocukların resimlerinde kullandıkları sevgi öğeleri nelerdir?

Yedi ve on yaşındaki çocukların sevdikleri kişiyle birlikte yapmayı tercih ettikleri aktiviteler nelerdir?

Yedi ve on yaşındaki çocukların sevgi kavramına ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Yöntem

Araştırmanın Modeli ve Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma modeli kullanılmış olup olgubilim (fenomenoloji) deseni olarak tasarlanmıştır. Çeşitli disiplinlere dayanan ve güçlü kuramsal temelleri olan nitel araştırmalar genel anlamda insan davranışını, içinde bulunduğu ortamda ve çok yönlü olarak anlamaya çalışır. Çalışmada kullanılan olgubilim (fenomenoloji), yaşadığımız dünyada farkında olduğumuz ama tam anlamıyla kavrayamadığımız olguları (deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar) araştırmayı amaçlayan çalışmaları ifade eder (Yıldırım & Şimşek, 2013; Merriam, 2013). Resimlerin analizinde fenomenolojik yaklaşımın kullanılması, çocukların resimlerinde sınırlı bir

perspektiften ziyade bütüncül bir açıdan yaklaşma imkanı sağlar (Malchiodi, 2013). Bu araştırmada açıklanmaya çalışılan fenomen “sevgi” kavramıdır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Ankara Çubuk ilçesinde ilkokula devam eden 7 yaş (birinci sınıf) ve 10 yaş (dördüncü sınıf) 26 çocuk oluşturmaktadır. Çalışmaya dahil edilen çocukların cinsiyete göre dağılımlarına bakıldığında her iki yaş grubundaki çocukların 8’inin kız 5’inin erkek olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, çocukların sevgi kavramına ilişkin algılarına yönelik veriler çizim ve görüşme tekniklerinin bir arada kullanılmasıyla elde edilmiştir. Veri toplama aracı olarak kullanılan resim çizme tekniği, çocukların duygu ve düşüncelerini ortaya çıkarması bakımından eğitim ve psikolojide yaygın olarak kullanılan etkin bir yöntemdir (Okyay, 2008). Çocuklar duygu ve düşüncelerini sembolik olarak çizdikleri resimlere yansıtır. Resimdeki çizgilerin niteliği ve resmin içeriği; çocuğun kendisini, yakın çevresindeki insanları ve onlarla ilgili algılarını ortaya koymaktadır (Sayıl, 2004). Bu araştırmada çocuklara iki resim yaptırılmıştır. İlk resimde “Sizden en sevdiğiniz kişiyi çizmenizi istiyorum” yönergesi kullanılmıştır. İkinci resimde ise “Kendinizi sevdiğiniz kişiyle birlikte bir şey yaparken çizmenizi istiyorum” yönergesi kullanılmıştır. Bu araştırmanın verileri toplanırken bir diğer teknik olarak yarı-yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Görüşme tekniği kendi içinde yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşmeler olarak sınıflandırılmaktadır. Yarı-yapılandırılmış görüşmede sorular önceden belirlenerek veriler bu yolla toplanmaya çalışılır. (Merriner, 2015; Karasar, 2002). Görüşme, bireylerin gözlenme imkânının olmadığı durumlarda araştırmacının bireylerin kendilerinin dışındaki dünyayı nasıl algıladıklarını ortaya koyma amacı ile yapılır (Merriam, 2013). Görüşmelerden alınan bazı bilgiler resim analizinde kullanıldığı takdirde birey hakkında varılacak yargılar da desteklenmiş olur (Halmatov, 2015). Yarrow (1960) görüşme tekniğini kullanmanın çocukların yaşamlarındaki düşünce ve yaşantılarını kavramsallaştırma yolu ile incelemek için uygun olduğunu belirtmiştir. Nitelikli görüşmeler yapıldığında çocukların belirli bir konu hakkında bildiklerini ve düşündüklerini belirlemek mümkün olabilmektedir. (Akt: Tuğrul vd., 2014). Görüşme her çocukla bireysel olarak yapılmıştır. Çocuklara ilk olarak “ Sence sevgi nedir?” sorusu sorulmuş, ikinci olarak ise “Sence sevgi nasıl gösterilir?” sorusu yöneltilmiştir. Çocuklar cevap vermeleri konusunda cesaretlendirilmeleri için başka sorularla desteklenmişlerdir.

Verilerin Toplanması

Çocuklara resim çizme süreçlerinde süre kısıtlaması yapılmamış olup her çocuk, bireysel olarak resim çizmeleri için hazırlanmış bir odaya alınmıştır. Çocukların resim çizmeleri için hazırlanmış odadaki masaya A4 boyutunda bir kâğıt ve tüm renkleri içeren kuru boya ve pastel boya koyulmuştur. Çalışmada çocuklar çizimlerini yaparken araştırmacılar tarafından notlar alınmış ve çocukların çizdiği figürler bir kâğıda kaydedilmiştir. Araştırmacıların, çocukların yaptıkları resimlere yönelik çocuklara sorular sormaları ve çocukların ifadelerini kâğıdın arkasına not etmeleri çizim tekni-

ğinin daha anlaşılır ve etkili olmasına katkı sağlamaktadır (Einarsdottir, 2007). Diğer bir teknik olan görüşme için ise çocuklarla ayrı bir gün çalışılmıştır. Sorular sohbet havasında sorulmuş olup ek sorular aracılığıyla çocukların daha kapsamlı cevaplar vermeleri desteklenmiştir.

Araştırmacının Rolü

Görüşme yapılan çocuklar gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Çocuklara araştırmanın kapsamı genel hatlarıyla ifade edilmiş ayrıntı vermeden çalışmaya katkıda bulunmak isteyip istemedikleri sorulmuştur (aydınlatılmış onam). Resim çizme sürecinde çocuklara herhangi bir müdahalede bulunulmamış, çocuklar çizimleri esnasında özgür bırakılmışlardır. Çocuklarla görüşme yapılırken araştırmacı süreci bir sohbet havasında sürdürmüş çocukları cevap vermeleri için zorlamamıştır. Çocukların resimleri ve görüşmeye ait cevapları öğretmenleri ile paylaşılmamış olup öğretmenlere çalışmanın kapsamı hakkında genel bir bilgi verilmiştir.

Verilerin analizi

Bu çalışmada elde edilen verilerin analizi için içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan olgu bilim deseninde verilerin analizi, yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarma amacı ile yapılır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu çalışmada da içerik kullanılmış olup verilerin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temaların ortaya çıkartılması amaçlanmıştır. Bu çalışmada, nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliği sağlamak için kullanılan üçgenleme tekniklerinden çizim ve görüşme tekniği kullanarak, veri kaynaklarının üçgenlemesi yapılmıştır. Bununla birlikte, iki ya da daha fazla kişinin aynı nitel veriyi analiz etmesi biçiminde yapılan üçgenleme tekniği kullanılmıştır (Patton, 2014). Bu çalışmada veri analizinin güvenilirliği sağlamak amacıyla veriler farklı üç araştırmacı tarafından ayrı ayrı ve bireysel olarak kodlanmış ve analiz edilmiştir. Kodlayıcı araştırmacılar belirlenirken çocuk gelişimi alanına ve çocuk resimleri ile ilgili alan yazına hakim araştırmacılar olmalarına dikkat edilmiştir. Araştırmacılardan ikisi çocuk resimlerinin analizine yönelik test eğitimi almış ve başarı ile tamamlamışlardır. Bununla birlikte, üç araştırmacı da yüksek lisans ve doktora düzeyinde “Resimleriyle Çocuk” derslerini takip etmişler ve bu derslerde başarılı olmuşlardır. Veri analizinin güvenilirliği Miles & Huberman (2015)’ın [Görüş birliği/ (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) X 100] formülü kullanılarak sınanmıştır. Araştırmacılar arasındaki kodlayıcı uyumu, çizim tekniği için % 100, görüşmeler için ise %90 olarak belirlenmiştir (Miles ve Huberman, 2015). Kodlayıcılar arasında görüş ayrılığına sebep olan maddeler için uzlaşmaya varılmıştır. Ayrıca çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini artırmak amacıyla çocukların görüşlerini ortaya çıkaran alıntılara da yer verilmiştir.

3. Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde çocukların çizimlerinin incelenmesi ve görüşlerinin değerlendirilmesi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Tablo 1’ de çocukların çizimlerinde yer alan öğelere ilişkin bilgiler sunulmaktadır.

Tablo 1. Çocukların sevdiği kişiyi çizdikleri resimlerdeki sevgi göstergeleri

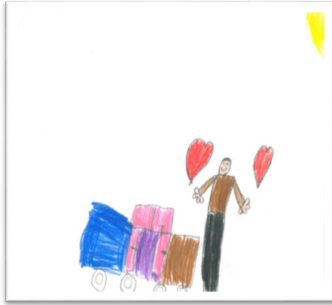
Çizilen Ögeler	Yedi Yaş			On Yaş			Genel Toplam n
	Kız	Erkek	Toplam	Kız	Erkek	Toplam	
	n	n	n	n	n	n	
Aile/Akrabalar							
Anne	1	-	1	1	-	1	2
Baba	1	1	2	-	1	1	3
Kardeş	-	-	-	-	1	1	1
Abla/Abi	-	3	3	-	-	-	3
Teyze	-	-	-	1	-	1	1
Hala	1	-	1	-	-	-	1
Dede	-	-	-	-	1	1	1
Babanne	-	1	1	-	-	-	1
Diğer İnsanlar							
Arkadaş	3	-	3	6	2	8	11
Öğretmen	2	-	2	-	-	-	2
Hayvanlar							
Kuş	3	2	5	-	-	-	5
Uğur Böceği	1	-	1	-	-	-	1
Kelebek	1	-	1	-	-	-	1
Doğaya Ait Ögeler							
Çimler	1	4	5	-	-	-	5
Çiçek	1	-	1	4	1	5	6
Bulut/Gökyüzü	2	3	5	-	-	-	5
Gökkuşuğu	-	-	-	-	1	1	1
Ağaç	2	3	5	-	-	-	5
Yıldız	2	-	2	-	2	2	4
Güneş	4	3	7	-	-	-	7
Diğer Ögeler							
Kalp	6	1	7	6	5	11	18
Ev	1	1	2	-	-	-	2
Rakam	-	1	1	-	-	-	1
Yazı	-	-	-	2	3	5	5
Araba	1	-	1	-	-	-	1
Kaydırak	-	1	1	-	-	-	1
Baston	-	-	-	-	1	1	1

*Tablodaki bir çocuk birden fazla öge kullandığı için genel toplam çocuk sayısından fazla çıkmıştır.

Tablo 1’de, çocuklardan en sevdikleri kişiyi çizmelerinin istendiği resimlerde, çocukların büyük çoğunluğunun arkadaşlarını (f=11) çizmeyi tercih ettikleri gözlenmektedir. Bununla birlikte arkadaştan sonra en sık resmedilen kişinin sırasıyla, baba (f=3), abla/abi (f=3) ve anne (f=2) olduğu gözlenmektedir. 7 yaş çocuklarının en sevdiği kişiyi çizdikleri resimlerde en fazla arkadaş (f=3) figürünü kullandıkları; bunu sırasıyla abla/abi (f=3), öğretmen (f=2) ve baba (f=2) figürünün izlediği görülmektedir.

On yaş çocuklarının en sevdiği kişiyi çizdikleri resimlerde ise yine en fazla arkadaş (f=8) figürünü kullandıkları, aile bireylerinin çizilme oranının azaldığı görülmektedir. Bununla birlikte çocukların daha çok kalp (f=18), güneş (f=7) ve çiçek (f=6) figürlerini kullandıkları görülmektedir.

Yedi yaş çocuğunun en sevdiği kişiyi çizerken kullandığı öğeler (A4, A5)

- Babamı çizdim.

-Halamın resmini yaptım.

On yaş çocuğunun en sevdiği kişiyi çizerken kullandığı öğeler (B9, B11)

-Arkadaşımı çizdim.

-Dedemi çok seviyorum, onu çizdim.

Çocukların çizimlerinde yer verdikleri sevdikleri kişilerle yaptıkları aktivitelere ilişkin bilgiler Tablo 2'de sunulmaktadır.

Tablo 2. Çocukların resimlerinde sevdikleri kişilerle yaptıkları aktiviteler

Kategoriler	Yedi yaş grubundaki çocuklar			On yaş grubundaki çocuklar			Genel Toplam
	Kız	Erkek	Toplam	Kız	Erkek	Toplam	
	n	n	n	n	n	n	n
Yürüyüş/gezinti	-	4	4	1	1	1	5
Oyun oynama	3	-	3	1	4	5	8
Resim yapma	1	-	1	-	-	-	1
Ders çalışma	1	-	1	-	-	-	1
Hediyeleşme	-	-	-	2	-	2	2
Fotoğraf çekme	-	-	-	1	-	1	1
Yemek yeme	1	-	1	1	-	2	2
Yemek yapma	2	-	2	-	-	-	2
Parti/doğum günü kutlaması	-	-	-	1	-	1	1
Sınıf süsleme	-	-	-	1	-	1	1
Oyuncağı tamiri	-	1	1	-	-	-	1
Genel Toplam	8	5	13	8	5	13	26

Tablo 2’de çocukların sevdikleri kişilerle yaptıkları aktiviteler incelendiğinde her iki gruptaki çocukların oyun oynama etkinliğini diğerlerinden daha çok tercih ettikleri (f=8) görülmektedir. Yedi yaş grubundaki erkek çocukların resimlerinde sevdikleri kişilerle en çok yürüyüş/gezinti etkinliğini yapmayı (f=4) tercih ettikleri görülmektedir. Aşağıda çocukların sevdikleri kişilerle yapmayı tercih ettikleri gezinti/yürüyüş ve hediyeleşme aktivitelerine ilişkin örnek resimler sunulmuştur:

(A8)

(B3)

Yedi yaş çocuğunun sevdiği kişiyle yaptığı etkinliği çizdiği resim; gezinti/yürüyüş (A8) ve on yaş çocuğunun sevdiği kişiyle yaptığı etkinliği çizdiği resim; hediyeleşme kategorisi (B3)

Tablo 3’de çocukların sevdikleri kişilerle yaptıkları aktivite resimlerini destekleyen “Sence sevgi nedir?” sorusuna ilişkin görüşler kategoriler şeklinde verilmiştir.

Tablo 3. Yedi ve on yaş çocuklarının sevgi kavramına ilişkin görüşleri

Kategoriler	Yedi yaş Çocukların görüşlerinden örnekler	f*	On yaş Çocukların görüşlerinden örnekler	f*
Olumlu Duygular	“Güzel duygu” (A8)	1	“Güzel duygu” (B6)	1
	“Mutluluk”(A1,A7,A9,A10)	4	“Mutluluk” (B3, B7, B8)	3
	“Sevmek” (A3, A8, A11)	3	“Sevmek” (B4, B12)	2
	“Romantik ilişki” (A13)	1	“Tutku, heyecan” (B2)	1
Prososyal Davranışlar	<i>Toplam</i>	<i>9</i>	<i>Toplam</i>	<i>7</i>
	“Yardım etmek” (A2)	1	“İyi davranmak” (B10, B12, B13)	3
	“İyi davranmak”(A4, A6)	2	“Hediyeleşmek” (B3, B5, B7)	3
	“Hediyeleşmek”(A5, A11)	2	“Dürüst davranmak” (B11, B12)	2
İletişim	“Paylaşmak” (A5, A6, A7, A10, A12)	5	“Saygılı/Hoşgörülü davranmak” (B9, B10, B11, B12)	4
	<i>Toplam</i>	<i>10</i>	<i>Toplam</i>	<i>12</i>
	“Beden diliyle ifade (sarılmak)” (A12)	1	“Beden diliyle ifade” (B6)	1
	<i>Toplam</i>	<i>1</i>	“Sözlü olarak ifade” (B3,B5, B13)	3
Birliklilik	“Arkadaş olmak” (A8)	1	“Birlikte zaman geçirmek” (B1)	1
	“Oyun oynamak” (A9, A10)	2	“Bağlılık” (B2)	1
	<i>Toplam</i>	<i>3</i>	“Oyun oynamak” (B1, B5)	2
	<i>Genel Toplam</i>	<i>23</i>	“Arkadaşlık kurmak” (B10)	1
			<i>Toplam</i>	<i>27</i>
			<i>Genel Toplam</i>	<i>27</i>

*Tabloda çocuklar farklı kategorilere giren birden fazla görüş belirttiklerinden genel toplam çocuk sayısından fazla çıkmıştır.

Tablo 3’ de yedi yaş çocuklarının sevgi kavramına yönelik belirttikleri 11 görüş, dört ayrı alt kategoride toplanmıştır. Bunlar; olumlu duygular, prososyal davranışlar, iletişim ve birliklilik olarak belirlenmiştir. Çocukların en fazla görüş bildirdiği kategori prososyal davranışlar kategorisi (f=10) olarak belirlenmiştir. Bunu sırası ile

olumlu duygular ($f=9$), birliktelik ($f=3$) ve iletişim ($f=1$) kategorileri izlemektedir. Aşağıda çocukların olumlu duygular kategorisine ait görüşlerinden örneklere yer verilmiştir:

“İnsanları çok sevmektir. Sevdiğin ne istiyorsa yapmaktır.” (A3)

“Oyuncağı kırılınca ona oyuncak vermek, oyuncağımı paylaşmaktır.” (A7)

“Bir kıza teklif etmektir.” (A13)

Tablo 3’de görüldüğü üzere 10 yaş çocuklarının sevgi kavramına yönelik belirttikleri 14 görüş ise, dört ayrı alt kategori altında toplanmıştır. Bunlar; olumlu duygular, prososyal davranışlar, iletişim ve birliktelik olarak belirlenmiştir. Çocukların en fazla görüş bildirdiği kategori prososyal davranışlar kategorisi ($f=12$) olarak belirlenmiştir. Bunu sırası ile olumlu duygular ($f=7$), birliktelik ($f=5$) ve iletişim ($f=4$) kategorileri izlemektedir. Aşağıda çocukların olumlu duygular kategorisine ait görüşlerinden örneklere yer verilmiştir:

“Duygu ve düşüncelerimizi konuşarak anlatmaktır.” (B3)

“Birisi beni çok severse ben de onu çok severim, karşılıklı olmalı.” (B12)

“Sarılmak, kucaklaşmak, hissettirmek; insanı insan yapan bir şeydir.” (B6)

Tablo 4’de çocukların yaptıkları çizimleri destekleyen “Sevgi nasıl gösterilir?” sorusuna ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4. Yedi ve on yaş çocuklarının sevginin gösteriliş şekline ilişkin görüşleri

Kategoriler	Yedi Yaş Çocukların görüşlerinden örnekler	f*	On Yaş Çocukların görüşlerinden örnekler	f*
	“Konuşarak” (A13)	1	“Konuşarak”(B3, B4, B12, B13)	4
Olumlu duyguları ifade etme	“Kucaklaşarak, öperek”(A1,A7,A9, A12)	4	“Kucaklaşarak, öperek” (B6)	1
	“Gülümseyerek” (A7, A9)	2	“Yazarak” (B2, B4)	2
	“Hediyeleşerek” (A10, A11, A13)	3		
	<i>Toplam</i>	<i>10</i>	<i>Toplam</i>	<i>7</i>
Ortak faaliyette bulunma	“Oyun oynayarak” (A2, A5)	2	“Oyun oynayarak” (B5)	1
	“Gezerek” (A8)	1		
	<i>Toplam</i>	<i>3</i>	<i>Toplam</i>	<i>1</i>
	“Yardım ederek” (A3)	1	“Paylaşarak” (B13)	1
Olumlu sosyal davranış gösterme	“Sevdiğimiz kişinin her istediğini yaparak” (A4)	1	“Saygılı davranarak”(B3,B9,B10)	3
	“Paylaşarak”(A5, A6, A10)		“Sevdiğimiz kişinin her istediğini yaparak” (B11)	1
	“Saygılı davranarak” (A5)	3	“Stürpriz yaparak” (B1, B2, B5, B7, B8)	5
		1	“İyilik yaparak”(B8, B10, B11)	3
	<i>Toplam</i>	<i>8</i>	<i>Toplam</i>	<i>13</i>
	<i>Genel Toplam</i>	<i>21</i>	<i>Genel Toplam</i>	<i>21</i>

*Tabloda çocuklar farklı kategorilere giren birden fazla görüş belirttiklerinden genel toplam çocuk sayısından fazla çıkmıştır.

Tablo 4’de yedi yaş çocuklarının sevginin nasıl gösterdiklerine ilişkin görüşleri

10 görüş ve üç ayrı kategori altında toplanmıştır. Yedi yaş çocukların sevginin gösterilmesine ilişkin düşüncelerini çoğunlukla “olumlu duyguları ifade etme” kategorisine girecek şekilde ifade etmişlerdir. Yedi yaş çocuklarının görüşlerini belirtmek için kullandığı en az kategori ise “ortak faaliyette bulunma” temasıdır. Aşağıda yedi yaş çocuklarının olumlu duygular, prososyal ve birliktelik kategorisine ait görüşlerinden birer örneğe yer verilmiştir:

“Her dediğini yaparak, hep sözünü dinleyerek.” (A4)

“Güler yüzle el sallayarak.” (A9)

“Bir kıza hediye vererek ‘seni seviyorum’ diyerek.” (A13)

On yaş çocuklarının sevginin nasıl gösterdiklerine ilişkin görüşleri dokuz görüş ve üç ayrı kategori altında toplanmıştır. On yaş çocuklarının genellikle sevginin gösterilmesine ilişkin düşüncelerini çoğunlukla “olumlu sosyal davranış gösterme” kategorisine girecek şekilde ifade etmişlerdir. Yedi yaş çocuklarının görüşlerini belirtmek için kullandığı en az kategori ise “ortak faaliyette bulunma” temasıdır. Bu bulgular ışığında, on yaş çocuklarının sevgi ifadelerinin daha çok olumlu sosyal davranışlar kategorisinde yer alması çocukların öğrendikleri değerleri içselleştirdiklerini göstermektedir. Aşağıda on yaş çocuklarının olumlu duygular, prososyal ve birliktelik kategorisine ait görüşlerinden birer örneğe yer verilmiştir:

“Bana aldığı bir hediyeyle fotoğraf çekilerek ona sürpriz yaparım.” (B2)

“Mektup yazarak ve ‘İyi ki sen benim annemsin’ diyerek.” (B4)

“Onlara kötü davranmayarak, düşüncelere saygı duyarak.” (B10)

4. Tartışma ve Öneriler

Sanat eseri öznel olanın nesnelleştirilerek dışlaştırılmasını, nesnelere aracılığıyla yansıtılmasını, algıların görsel imgeler aracılığıyla deneyimler ve kültürel etkilerle harmanlanarak yansıtılmasını sağlar (Abacı, 2015). Bu sebeple bu çalışmada çocukların sevgi algılarını ortaya çıkarmak amacıyla çizim tekniği kullanılmıştır. Çocukların çizimleri onlara sorulan sorularla desteklenmiştir. Araştırmanın bulgularında, çizim tekniği ile görüşmelerin paralellik gösterdiği görülmektedir.

Araştırmanın bulgularına göre, yedi ve on yaş çocuklarının resimlerinde en sevdikleri kişi olarak arkadaşlarını çizmeyi tercih ettikleri görülmüştür. 26 çocuktan 11’inin resimlerinde en sevdiği kişi olarak arkadaşlarını çizdikleri saptanmıştır. Yedi yaş grubundaki çocukların on yaş grubundaki çocuklardan daha fazla sevdiği kişi olarak aile bireylerini çizdikleri görülmüştür. Bununla birlikte en sevdiği kişi olarak arkadaşını çizen çocuk sayısının on yaş grubunda daha fazla olduğu saptanmıştır. Orta çocukluk döneminde ana baba ve kardeşler önemlerini korumakla birlikte, çocuklar kararlı bir biçimde daha büyük bir bağımsızlığa ve yaşıt ilişkilerine doğru yol alırlar. Orta çocuklukta yaşıt grupları biçimlenmeye başlar ve bu gruplara kabul edilmek diğer etkinliklere oranla öncelik kazanır (Gander ve Gardiner, 2010). Yapılan araştırmalar akran ilişkilerinin özellikle orta çocukluk döneminde, çocukların sosyal-duygusal ve bilişsel gelişimlerinde büyük bir rol oynadığını ortaya koymaktadır

(Bosacki, 2015). Çocuklar orta çocukluk yıllarına doğru yaş aldıkça ebeveynleriyle daha az vakit geçirirken arkadaşlarıyla geçirdikleri sürede ise artış gözlenmektedir (Santrock, 2014, s. 329; Gülay, 2009). Okul çağı dönemde çocuklar günlük olarak ebeveynlerinden ayrılmaya ve okul ortamında vakit geçirmeye daha alışkındırlar (Dubois-Comtois, Cyr ve Moss, 2011). Ancak yine de orta çocukluk dönemindeki çocuklar ebeveynleriyle daha az zaman geçirirlerse bile çocukların yaşamında ebeveynlerinin yeri önemli kalmaya devam etmektedir (Santrock, 2014, s. 329). Bu durum çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir. Araştırmanın sonucunda, çocuklar resimlerinde en sevdikleri kişi olarak arkadaşlarına daha çok yer verseler de aile bireylerini çizen çocukların da bulunduğu görülmüştür.

Çocukların sevdikleri kişilerle yapmayı tercih ettikleri aktiviteler incelendiğinde 26 çocuktan sekizinin oyun oynamayı, beşinin de yürüyüş/gezinti yapmayı tercih ettikleri saptanmıştır. Bununla birlikte yürüyüş/gezinti kategorisini daha çok yedi yedi yaş çocukların tercih ettikleri görülmektedir. Oyun oynamayı ise yedi yaş grubundan üç çocuğun, on yaş grubundan ise beş çocuğun tercih ettiği tespit edilmiştir. Bu durum, oyun oynama arzusunun yaşla birlikte azalmadığını göstermektedir. Oyun, öğrenmenin habercisi niteliğinde, çocuğun zamanını üretici bir şekilde kullanmasını sağlayan ya da çocuğa yaşamın diğer alanlarından farklı bir yön sunan etkinlik olarak görülmektedir (Aksoy, 2014). Bu bağlamda oyun, her yaş grubunun önemli bir uğraşı olarak ele alınmalıdır. Bu nedenle yapılan oyun araştırmaları farklı yaş grubundaki çocuklara odaklanmaktadır (Tuğrul, 2014). Araştırmanın bu sonucu da oyunun orta çocukluk dönemindeki önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre yedi ve on yaşındaki çocukların sevgi kavramına ilişkin görüşlerinin daha çok prososyal davranışlar kategorisi altında toplandığı görülmüştür. Çocuklar, araştırmacının “sence sevgi nedir?” sorusuna “yardım etmek, iyi davranmak, paylaşmak, hoşgörülü davranmak vb.” yanıtları da kapsayan prososyal davranışlar kategorisini oluşturan cevaplar vermişlerdir. Prososyal davranış paylaşma, yardım etme, destekleme, koruma ve ilgilenme gibi başkalarının yararını ya da başkalarına yardımcı amaçlayan gönüllü davranış olarak tanımlanmaktadır. Yapılan araştırmalar prososyal becerileri gelişmiş çocukların akran ilişkilerinin de iyi olduğunu ve akranları tarafından da tercih edilen çocuklar olduklarını göstermektedir. Bununla birlikte prososyal davranışlar ile zorbalık arasında da zıt yönlü bir ilişki olduğu yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur (Çalık, vd., 2009).

Çocukların sevgi kavramının anlamına ilişkin açıklamaları incelendiğinde, çocukların sevgiyi daha çok prososyal davranışlar ve olumlu duygular ile açıkladıkları tespit edilmiştir. Yedi yaş çocuklarının sevgiyi açıkladıkları ifadelerde on çocuğun prososyal davranışlarla ilişki kurduğu görülürken dokuz çocuğun olumlu duygularla ilişki kurduğu görülmüştür. On yaşındaki çocukların ifadeleri incelendiğinde ise 12 çocuğun sevgiyi prososyal davranışlarla, yedi çocuğun da olumlu duygularla açıkladıkları tespit edilmiştir. İki çocuğun sevgi ifadesi olarak “İnsanları çok sevmektir. Sevdiğin ne istiyorsa yapmaktır.” (A3) ve “Her dediğini yaparak, hep sözünü dinleyerek.” (A4) cümlesini kurması, sevgi ifadesi olduğu düşünülen bazı durumların çocukları istismara açık hale getirebileceğini düşündürmüştür. Çocuğu istismardan korumanın bir yolu olarak, etkili ebeveyn çocuk iletişimi kurulması, çocuklara ebe-

veyner tarafından yabancı kişilerle ilişki kurmanın sınırlarının öğretilmesi büyük önem taşımaktadır (Saltalı, 2012).

Yapılacak araştırmalara ışık tutması için benzer çalışmalarda çocukların farklı kavramlara ilişkin algılarının ortaya çıkartılmasında projektif bir teknik olarak resim kullanılabilir. Çizim tekniği ile birlikte görüşme tekniğinin de kullanılması araştırmannın geçerlik ve güvenilirliği olumlu yönde etkileyecektir. Bununla birlikte resimde yansıtılan ifadelerin daha objektif değerlendirilmesine olanak sağlayacak, kod ve kategorileri oluştururken araştırmacıya yol göstereceği düşünülmektedir. Çocuklarla gerçekleştirilen çizim tekniğinin kullanıldığı çalışmalarda ortam önemlidir. Daha objektif bir değerlendirme için ortamın dikkat dağıtıcı unsurlardan yalıtılması ve her çocuk ile bireysel çalışması önerilmektedir. Bu çalışma çocukların sevgi duygusunu nasıl ifade ettiklerini anlamak amacıyla yapılmıştır. Yapılacak çalışmalarda çocukların diğer olumlu duygularını ifade etmelerine yönelik araştırmalar yapılabilir. Çocuklarla yapılan çalışmalarda veri çeşitliliğini sağlamak (veri mozaığı) için çocuk resimleri, çocuklarla görüşmeler, çocukların çektikleri fotoğraflardan yararlanılabilir.

5. Kaynakça

- Abacı, O. (2015). Okul öncesinde sanatsal gelişim. İlkay Ulutaş (Ed.). *Okul öncesinde görsel sanat eğitimi* içinde (s. 31-54). Ankara: Hedef.
- Akın, A. T., & Eker, H. T. (2012). Duyarlı sevgi ölççeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 75.
- Akman, B., Karaarslan, B. T., Güler, T. & Öncü, E. Ç. (2006). Okul öncesi dönem çocuklarının duygusal yüz ifadelerini yansıtan insan figür çizimlerinde kullandıkları renklerin incelenmesi. *Eğitim Bilim*, 31(141), 61-70.
- Aksoy, A. B. (2014). Çocuğun gelişimine bağlı oyun aşamaları ve oyun türleri. Ayşe Belgin Aksoy & Hale Dere Çiftçi (Ed.). *Erken Çocukluk Döneminde Oyun: Duyu-motor Oyundan Kurallı Oyuna* içinde (s. 36-53). Ankara: Pegem Akademi.
- Aktaş, H. (2004). *İnsanda duygusal yaşantı*. Ankara: Palme.
- Bosacki, S., L. (2015). Children's theory of mind, self-perceptions, and peer relations: longitudinal study. *Infant and Child Development*, 24, 175-188.
- Brechet, C. (2015). Representation of romantic love in children's drawings: age and gender differences. *Social Development*, 24(3), 640-658.
- Cherney, I. D., Seiwert, C. S., Dickey, T. M. & Flichtbeil, J. D. (2006). Children's drawings: A mirror to their minds. *Educational Psychology: An International Journal of Experimental Educational Psychology*, 26(1), 127-142.
- Çalık, T., Özbay, Y., Özer, A., Kurt, T., Kandemir, M. (2009). İlköğretim okulu öğrencilerinin zorbalık statülerinin okul iklimi, prososyal davranışlar, temel ihtiyaçlar ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yöntemi*, 15(60), 555-576.
- Davido, R. (2014). *Çocuğunuzu resimlerinden keşfedin*. (Eda Çakmak, Çev. Ed.) İstanbul: Kuraldışı.
- Dubois-Comtois, K., Cyr, C., & Moss, E. (2011). Attachment behavior and mother-child conversations as predictors of attachment representations in middle childhood: A longitudinal study. *Attachment & Human Development*, 13(4), 335-357.
- Einarsdottir, J. (2007). Research with children: Methodological and ethical challenges. *Early Childhood Education Research Journal*, 15(2), 198-211.

- Elçibey, (2009). *Sevgi ve yaşamak*. İstanbul: Siyah Beyaz Kitap.
- Gander, M. J., & Gardiner, H. W. (2010). *Çocuk ve ergen gelişimi* (7. Baskı). Ankara: İmge.
- Gülây, H. (2009). Okul öncesi dönemde akran ilişkileri. *Balkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(22), 82-93.
- Halmatov, S. (2015). *Çocuk resimleri analizi ve psikolojik resim testleri*. Ankara: Pegem.
- Jolley, R. P. (2010). *Children and pictures: Drawing and understanding*. Oxford: Blackwell.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi* (11.Baskı). Ankara: Nobel.
- Kırışoğlu, O. T. (2005). *Sanatta eğitim görmek, öğrenmek, yaratmak*. Ankara: Pegem.
- Köçkar, Ç. & Gürol, A. (2013). Anxiety, aggression and self-esteem analysis through pictures in children with cancer. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 21(1), 33-39.
- Malchiodi, C., A. (2013). *Çocukların resimlerini anlamak*. (Tülin Yurtbay, Çev. Ed.). İstanbul: Nobel.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma*. (Selahattin Turan, Çev. Ed.). Ankara: Nobel.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi*. (Sadegül Akbaba Altun & Ali Ersoy, Çev. Ed.). Ankara: Pegem.
- Okyay, L. (2008). *6 Yaş Grubu Çocukların Aile Resimlerinin Sosyokültürel Değişkenler ve Davranış Problemleri Açısından Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Patton, M., Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. (Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir, Çev. Ed.). Ankara: Pegem.
- Saltalı, N. D. (2012). Çocuk istismarı ve ihmali. Sunay Yıldırım Doğru (Ed.). *Aile refahı ve koruma* içinde, (s. 62-105). Ankara: Eğiten kitap
- Santrock, J. W. (2014). *Yaşam boyu gelişim*. (G. Yüksel, Çev.) Ankara: Nobel.
- Sayıl, M. (2004). Çocuk çizimlerinin klinik amaçlı kullanımı üzerinde bir deneme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 7 (14), 1-13
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Southam-Gerow, M. A. (2014). *Çocuklarda ve ergenlerde duygusal düzenleme*. (M. Şahin, & M. Artıran, Çev.) Ankara: Nobel.
- Sönmez, V. (2014). Sevgi ve sevgi eğitimi. Adem Solak (Ed.). *Evde ve Okulda Sevgi Eğitimi* içinde (s.87-150). Ankara: Hegem.
- TDK, (2016). 4 Ocak 2016 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5739cf542e9a94.66163351 sayfasından erişilmiştir.
- Tolstoy, L. N. (2003). *İnsan ne ile yaşar?* İstanbul: Şule Yayınları.
- Tuğrul, B. (2014). Oyunun gücü. Ayşe Belgin Aksoy (Ed.). *Okul öncesi eğitimde oyun* içinde, (s. 208-230). Ankara: Hedef.
- Yavuzer, H. (2007). *Resimleriyle çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

According to the psychoanalytic theory, a child's subconscious emotions lie under his/her drawings. Children can express these feelings symbolically or secretly. This situation revealed that children's emotional conditions can be measured by means of their drawings, and also their drawings can be used for this purpose. Love, being one of the positive emotions of individuals,

is defined as the emotion leading an individual to attribute close interest and attachment to something or somebody. Since a drawing is related to an individual's perspective on life, it provides information about the personality of the individual who drew the picture along with his/her attitude related to the different aspects of life. In this study, it is aimed to determine how seven and ten-year-old children express love concept in their drawings.

This study was designed in phenomenological design which is one of the qualitative research methods. Using phenomenological design in the analysis of the drawings provides to analyse the children's drawings with an integrated perspective rather than a limited perspective. In this study, the phenomenon we tried to explain was the "love" concept. The study group was determined using a convenience sampling method which is one of the non-random sampling methods. The study group included 13 first-grade students (seven-year-old) and 13 fourth-grade students (ten-year-old) in a primary school in Çubuk district of Ankara, in the fall semester of 2015-2016 academic year.

The research data was collected by using drawing and interview techniques two of the triangulation techniques used to secure validity and reliability in qualitative studies. In this study, the children were asked to draw two pictures. In the first picture, they were told that "I want you to draw the person you love most", and for the second picture the instruction was "I want you to draw yourself while doing something with the person you love most". During the process of drawing pictures time limitation wasn't applied for children, and each child was taken in a room which was prepared to enable the children to draw pictures individually. While children were drawing, researchers took notes as well as the figures drew by children were put down on paper. Additionally, the researchers conducted interviews with children on another day. The interviews were carried out with each child individually. Firstly, children were asked "What is love?", and secondly they were addressed the question "What do you think about how to show love?". To encourage the children and elicit richer data, they were asked follow up questions. The data was analysed using a content analysis method. In order to secure the reliability of the data analysis, the data was coded and analysed separately and individually by three different researchers. The interrater reliability between the researchers were determined as %100 for drawing technique and %90 for interviews. Besides, with the purpose of increasing validity and reliability, extracts that reveal children's opinions were also included.

As a result of the study, it was revealed that in both age groups children preferred to draw their friends, when they are asked to draw the picture of the person they love most. However, it is found out that children in ten-year-old group drew their friends more than seven-year-old group children did. In addition to this, it was determined that in both groups children generally show their love through the drawings including prosocial behaviours. Moreover, it was found that children's views about love supports this result. This study was carried out with the purpose of understanding how children express their love. For further research it can be recommended that studies on how children express their other positive emotions can be investigated. Also, with the aim of providing data variation (data mosaic) children's drawings, interviews with children, and the photos taken by children can be used in the studies done with children.